

TÁC PHẨM THAM GIA
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC 2024

Chủ đề: **CÚNG LÚA MỚI THEO LỆ CŨ**

Thể loại: Chương trình phát thanh tiếng dân tộc

Thời lượng: 30 phút

Thực hiện: Sơn Vương – Cẩm Nam - Chan Nên – Kim Thay

Link: [Fpt500/Thoi su/Cam Nam/Le hoi cung lua](#)

STT	NỘI DUNG CHÍNH	NỘI DUNG CHI TIẾT	GHI CHÚ
1	NHẠC HIỆU		
2	Intro	Trích tiếng động hiện trường: - Tiếng nhạc, tiếng trống... - Tiếng đọc kinh... - Tiếng khẩn nguyện của già làng: “<i>Linh hồn thân lúa ơi trên cánh đồng lúa, xin mời các ông theo chúng tôi về những nơi nhà cửa khang trang, đừng ở trong đây nữa, sợ những con chuột, con chim nó ăn, nó tha đi nơi khác...</i>” - Tiếng đọc kinh... - Thanh âm của lễ hội...	<i>Tiếng động hiện trường</i>

Lek Na: Quý vị đang cùng nghe những thanh âm rất đặc biệt, chỉ có tại lễ hội cúng lúa mới của đồng bào dân tộc Khmer ấp Tân Trung B, xã Tân Hưng, huyện Tân Châu. Sở dĩ nói những thanh âm này là “rất đặc biệt”, bởi vì, không phải người Khmer nào cũng biết đến những thanh âm này, biết đến lễ hội này. Theo thời gian, cùng với sự phát triển của khoa học, công nghệ và đời sống, có không ít những nghi lễ, những tín ngưỡng, những phong tục tập quán của người dân cũng đã dần mai một. Và lễ cúng lúa mới của người Khmer Tây Ninh – một lễ hội độc đáo, mang đậm nét văn hóa nông nghiệp của người Khmer xưa cũng đang đứng trước nguy cơ thất truyền, khi số phum sóc của người Khmer còn duy trì lễ hội này, chỉ đếm được trên đầu ngón tay. *(Đến đây, âm thanh nền nhỏ dần và tắt hẳn...)*

Kim Thay: Kính chào quý thính giả, tôi là Kim Thay.

Lek Na: Tôi là Lek Na.

Kim Thay: Chúng tôi sẽ đồng hành cùng quý vị trong 30 phút của chương trình phát thanh tiếng Khmer hôm nay. Chương trình đang được phát trên sóng FM tần số 103,1 MHz của Đài PTTH Tây Ninh, với chủ đề “Cúng lúa mới theo lệ cũ”.

Lek Na: Kim Thay này, là một người Khmer gốc Trà Vinh – một địa phương có rất đông đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống, hỏi thật là khi nghe những thanh âm vừa rồi, Kim Thay có thấy quen thuộc không?

Kim Thay: Thú thật là người Khmer Trà Vinh quê của Kim Thay có rất nhiều những nghi lễ truyền thống, nhưng nếu nghe kỹ lời khẩn nguyện của vị sư trong đoạn băng vừa rồi thì quả thật là có đôi chút là lạ.

Lek Na: Đúng rồi đó. Chính vì vậy mà ngày hôm nay, Lek Na sẽ nhờ chị Chan Nền – Biên tập viên tiếng Khmer của Đài PTTH Tây Ninh, đồng thời cũng là một người dân tại địa phương sẽ giới thiệu chi tiết hơn về lễ hội độc đáo này đến với Kim Thay và quý thính giả nha!

		Trước tiên, chúng ta sẽ cùng nhau tìm hiểu đôi nét về quá trình canh tác nông nghiệp của bà con Khmer tại địa phương và lý do vì sao bà con cúng lúa mới. Mời Kim Thay và quý thính giả cùng nghe và tìm hiểu ngay sau đây!	
3	NHẠC	PHẦN I: NGHỀ LÚA NƯỚC VÀ TỤC CÚNG LÚA MỚI CỦA DÂN TỘC KHMER	PTV đọc như đọc nhạc hiệu
4	Giới thiệu về Lễ cúng lúa mới	<i>(Tiếng nông dân í ới, làm việc ngoài đồng; tiếng máy cày, tiếng nói cười vui vẻ thu hoạch lúa)</i> Cũng như nhiều cư dân vùng đồng bằng khác, từ thời xa xưa, tổ tiên người Khmer ở vùng đất Nam bộ đã gắn liền với nghề trồng lúa nước. Trồng lúa chưa bao giờ là dễ dàng, nhất là trong những buổi sơ khai, khi nông nghiệp còn chưa phát triển, mùa vụ thường phó mặt cho trời. Bởi thế cho nên, người Khmer có rất nhiều lễ hội cúng mừng sau những vụ thu hoạch lúa. Bởi với họ, mùa màng bội thu chính là hồng ân của các vị thần Phật và sự phù hộ, độ trì của ông bà tổ tiên qua các đời.	
5	Sự tích về lễ cúng lúa mới	<i>(Nổi nhạc Khme rộn ràng, nền xuống chìm dần vào phần đọc)</i> Chau Nuth: Truyền thuyết của người Khmer kể lại rằng, ngày xưa, khi con người chưa biết trồng trọt, Preas Mê – tức thần lúa – sẽ tự mọc và tự bay về nhà người dân trong phum/sóc, mỗi khi chín hạt. Mỗi lần bay về, bụi bặm và các thứ khác như cỏ rác cũng bay theo, làm cho người ở trong nhà ngứa ngáy, khó chịu. Từ đó, người dân trong phum/sóc, ai nấy cũng chửi rủa, có người còn dùng chổi đuổi Preas Mê ra khỏi nhà. Từ hành động vong ơn và lời lẽ hỗn hào ấy, càng về sau, Preas Mê càng tức giận và thề rằng: Preas Mê sẽ không tự mọc, tự bay về nhà như trước nữa.	PTV đọc tiếng

		Cũng vì thế, nạn đói ngày càng lan rộng, dân chúng trong phum/sóc kêu than khắp nơi. Động lòng đến Preas Tho Ra Ni – tức thần Đất – người bèn báo mộng đến người dân trong phum/sóc, nếu muốn có được Preas Mê thì mang Preas Mê còn lại trong nhà đi gửi với Preas Tho Ra Ni. Người dân nghe và làm theo. Đủ ngày đủ tháng, Preas Mê trở bông, kết hạt. Người dân trong phum/sóc ai nấy cũng mừng rỡ, rủ nhau ra đồng tuốt hạt lúa mang về. Từ đó đến nay, mỗi gia đình đều dành một ít hạt Preas Mê thu hoạch đầu tiên và mang ra trước sân nhà làm lễ, cảm ơn các vị thần vì đã giúp người dân có được những hạt lúa để ăn. Cũng như, cầu cho một mùa vụ mới sẽ được mưa thuận gió hòa, mùa màng ngày càng bội thu. <i>(Nói nhạc to dần và chạy trôi nhạc to 5’')</i>	
		PHẦN II: NGƯỜI KHMER TÂY NINH GIỮ GÌN NÉT ĐẸP CÚNG LÚA MỚI	PTV đọc như đọc nhạc hiệu
5	Giới thiệu về lễ cúng lúa mới	Lek Na: Vâng, quý vị và các bạn vừa tìm hiểu vì sao có tục cúng lúa mới. Kim Thay: Và để quý vị có thể dễ hình dung ra Lễ cúng lúa mới là như thế nào, mời quý vị cùng với chị Chan Nên – Biên tập viên tiếng Khmer của Đài PTTH Tây Ninh tham dự một buổi lễ cúng lúa mới của bà con Khmer tại xã Tân Hưng, huyện Tân Châu, tỉnh Tây Ninh. Xin mời chị Chan Nên ạ. Chan Nên (Dẫn hiện trường): Thưa quý vị, hiện tại Chan Nên đang có mặt trên cánh đồng lúa tại ấp Tân Trung, xã Tân Hưng, huyện Tân Châu. Nằm nép mình dưới chân núi Bà Đen, quanh năm được nuôi dưỡng bởi dòng nước mát lành đổ xuống từ trên núi. Năm nay, nhờ trời phật và ông bà tổ tiên phù hộ, việc đồng áng của bà con tại địa phương rất thuận lợi. Hiện bà con đang rất nô nức thu hoạch vụ lúa mùa vừa trúng mùa,	PTV đọc KTV chèn tiếng động và phát biểu

		vừa được giá. <i>(Tiếng xe cộ tấp nập, tiếng động của đồng lúa, tiếng gió...)</i> Từ thành phố Tây Ninh, men theo Quốc lộ 22B gần hết địa phận thành phố Tây Ninh, vừa qua khỏi chân núi Bà Đen, rẽ vào con đường nhựa uốn lượn quanh chân núi, đi tiếp một đoạn ngắn qua một xóm dân cư nhỏ - nơi người Việt và người Khmer cùng sinh sống - là đến ngay một cánh đồng ruộng lúa mênh mông, nơi người dân địa phương vẫn quen gọi là cánh đồng Khe Dol. Do vùng đất này chưa có một công trình thủy nông nào đi qua, nên bà con Khmer trồng lúa nơi đây chủ yếu nhờ vào nước mưa và nguồn nước từ trong núi chảy ra. Đó cũng là lý do mà bà con tại địa phương chỉ có thể trồng được duy nhất một vụ lúa trong năm, nên toàn bộ công sức, vốn liếng và cả những niềm ước vọng... người Khmer nơi đây cũng chỉ dành trọn cho mùa vụ này. Chính vì trông đợi quá nhiều vào tự nhiên, nên người Khmer nơi đây vẫn còn gìn giữ khá nguyên vẹn những nghi lễ truyền thống. Chan Nê: <i>Thưa quý thỉnh giả, theo như tìm hiểu của Chan Nê, năm nay, nhờ có một vụ mùa bội thu, nên lễ cúng lúa mới của bà con cũng có phần long trọng hơn.</i> Nhiều năm trở lại đây, nhà của vợ chồng chị Cao Thị Phuôn đã trở thành điểm tổ chức lễ cúng lúa mới của bà con trong ấp. Từ sáng sớm, đông đủ bà con trong phum đã cùng tề tựu về, cùng sửa soạn nghi lễ để cúng lúa. Thông thường, người Khmer nơi đây sẽ cúng lúa trong 02 ngày. Trong đó, ngày đầu, bà con sẽ cúng lúa ngay tại nhà. Lúa sau khi thu hoạch xong được đem thắng về nhà và phơi ngoài sân cho đến khi lúa trở nên khô ráo thì mới cho vào bao hoặc vào bồ. Sau đó mới tổ chức cúng. Sau đó gia chủ sắm sửa lễ vật như gà luộc, đầu heo luộc, cơm, rượu trắng, bánh trái hoa quả, nhang đèn để cúng Thần.	
--	--	--	--

		(Trích tiếng cúng bái) (Tiếng động) Ngày thứ hai, trong làng sẽ chọn một nhà dân nào có không gian rộng rãi để làm nơi tập trung tổ chức Lễ Cúng lúa. Với một số địa phương địa điểm được chọn cúng lúa có thể là nhà văn hoá hoặc trong chùa. Ông Cao Văn Uông - Người có uy tín của đồng bào dân tộc Khmer tại ấp Tân Trung B, xã Tân Hưng, huyện Tân Châu cho biết thêm: Trích phát biểu Chúng tôi lựa những cây lúa bông, tốt, hạt đầy đem về cột thành 1 bó để chỗ mình cất bao lúa hay bồ để lúa. Khi thực hiện nghi lễ ta lấy tất cả dụng cụ làm nông như: Dao, cuốc, liềm, nước hoa để xịt lên lúa (gọi là linh hồn lúa), sau đó, cài sợi chỉ đỏ cột vào các dụng đó rồi cúng, khấn vái thần lúa. Để cầu nguyện chúc phúc cho gia đình, con cháu ấm no, đầy đủ, không bị thiếu hụt, lúa gạo đầy đủ từ năm này qua năm sau. Ngày cuối của Lễ, bà con sẽ mang hết vật phẩm đến cúng nhà chùa để tạ ơn trời phật, ông bà tổ tiên, người quá cố, và mong cầu mùa vụ năm mới bội thu, cuộc sống đủ đầy. Lúa đem lên chùa cũng là vật cúng dường cho sư sãi để dùng trong năm, coi như tăng thêm phần phước báu.	
6	Phỏng vấn	Chan Nên: Thưa quý vị, hiện bên cạnh Chan Nên ngay lúc này, đó là sư Văn Rươn của chùa Khedol tại địa phương. Dạ, thưa sư, xin sư cho biết, những năm trở lại đây, bà con Khmer tại địa phương trồng lúa đạt được những kết quả như thế nào? Sư Văn Rươn: Năm nay bà con mình thu hoạch khá hơn năm rồi, do năm ngoái mưa gió nhiều gây ảnh hưởng đến cây lúa chín bị đổ ngã nên bà con thu hoạch được không nhiều như năm này. Chan Nên: Thưa sư, trong số các nghi thức của lễ cúng lúa, thì nghi thức nào là quan	

		trọng nhất đối với người dân tại địa phương ạ? Sư Văn Rươn: Theo sư nhận thấy, trong lễ cúng lúa, quan trọng nhất vẫn là lúa, bà con chở lúa tập trung tại chùa hoặc tại nhà sau đó tiến hành cúng kiến, cầu khẩn để sang năm trồng lúa và làm ăn được tốt hơn. Cái thứ hai là các dụng cụ, nông cụ như cái liềm, cuốc, dao, rựa, xe bò, và con trâu, con bò... Dù hiện tại có máy móc hiện đại nhưng chúng ta không quên được dụng cụ ngày xưa mà ông cha ta sử dụng. Chan Nên: Xin được cảm ơn sư Văn Rươn rất nhiều vì những chia sẻ vừa rồi. Thưa quý vị, có thể thấy, lễ cúng lúa mới là một nét văn hóa rất độc đáo của người Khmer tỉnh Tây Ninh. Tuy nhiên, theo thời gian, nét đẹp văn hóa truyền thống này của người Khmer tỉnh Tây Ninh cũng đã dần mai một và đứng trước nguy cơ thất truyền. Do đó, rất cần sự quan tâm, vào cuộc kịp thời của các cấp, các ngành để lễ cúng lúa mới sẽ mãi luôn đồng hành cùng sự phát triển của ngành nông nghiệp lúa nước của đồng bào dân tộc Khmer.	
7	PHÁT BÀI HÁT	Bài hát: Cắt Lúa – Dân ca Khmer	
8	PTV dẫn	Lek Na: Quý thính giả đang cùng nghe chương trình phát thanh tiếng Khmer của Đài PTTH Tây Ninh. Chương trình đang được phát trên sóng FM tần số 103, 1 MHz. Vừa rồi là những giai điệu quen thuộc của bài hát: Cắt Lúa – Dân ca Khmer. Kim Thay: Xin được cảm ơn Lek Na và chị Chan Nên rất nhiều vì đã giúp Kim Thay tìm hiểu về lễ cúng lúa mới của đồng bào dân tộc Khmer của tỉnh Tây Ninh. Tuy nhiên, điều khiến Kim Thay suy nghĩ nhiều nhất trong lúc này đó chính là ba chữ “dần mai một” của chị Chan Nên. Bởi nếu lễ hội này thật sự biến mất sẽ là một tổn thất rất lớn, không chỉ đối với người Khmer của tỉnh Tây Ninh, mà còn của cả ngành văn hóa của cả nước.	

		Lek Na: Lek Na cũng rất đồng ý với nhận định này của anh Kim Thay. Song, vấn đề đặt ra đó chính là làm thế nào để bảo tồn, giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa độc đáo của lễ cúng lúa mới này. Và hy vọng rằng, cuộc trao đổi ngay sau đây giữa Biên tập viên Thạch Nhòn và nhà nghiên cứu Đào Thái Sơn – người có nhiều năm nghiên cứu về văn hóa của vùng đất Tây Ninh nói chung, về văn hóa của người Khmer tại Tây Ninh nói riêng – sẽ giúp chúng ta phần nào có thêm những gợi mở. Xin được mời chị Thạch Nhone ạ!	
8	Talk	Thạch Nhone: Xin được chào chị Lek Na, anh Kim Thay và xin được trân trọng kính chào Nhà nghiên cứu văn hóa Đào Thái Sơn. Để tiện cho việc phỏng vấn, xin phép quý vị tôi sẽ dùng tiếng Kinh và sau đó, chúng tôi sẽ thuyết minh lại, để quý vị được rõ ạ. <i>(Bắt đầu nói bằng tiếng Việt)</i> Xin được chào ông Đào Thái Sơn! Thưa ông, trong số phát sóng hôm nay, chương trình đang nói về lễ cúng lúa mới của người Khmer Tây Ninh. Là một nhà nghiên cứu văn hóa, theo ông, lễ cúng này có gì đặc biệt so với rất nhiều các lễ cúng khác của người Khmer ạ? Nhà nghiên cứu văn hóa Đào Thái Sơn: Nói về vấn đề lễ cúng lúa, thì không riêng gì dân tộc Khmer có nghi lễ cúng lúa, mà rất nhiều dân tộc, đặc biệt là các dân tộc ở Tây Nguyên cũng có lễ cúng lúa này. Nhưng mà khi đến với bà con Khmer, nghi lễ cúng lúa này đã kết hợp với văn học dân gian và đã nâng lên một tầm mới, đó là tầm triết học, chứ không đơn thuần là một tín ngưỡng bình thường nữa. Ngoài vấn đề để tạ ơn các vị thần, các ông bà tổ tiên đã phù hộ độ trì cho mùa màng được bội thu, nhà nhà được no ấm, thì lễ cúng này còn có một vấn đề hết sức quan trọng nữa, đó là giáo dục cho thế hệ trẻ biết ơn những người đã khuất, biết ơn cái vật chất đã nuôi sống mình. Thạch Nhone: Vâng xin được cảm ơn ông. Theo Thạch Nhone tìm hiểu thì đến nay, hầu như có rất ít các phum sóc của người Khmer ở Nam bộ còn duy trì lễ cúng lúa mới này. Tại sao lại như vậy ạ?	

		Nhà nghiên cứu văn hóa Đào Thái Sơn: Ngày xưa, khi con người bắt đầu canh tác lúa, hầu hết là phụ thuộc vào điều kiện tự nhiên, cho nên, những yếu tố tự nhiên tác động vào, làm cho lúa có năm trúng mùa, có năm thất mùa. Bà con mới nghĩ rằng, yếu tố tự nhiên đó là do thần linh tác động vào, chính vì vậy, nên bà con mới thành thần linh hóa cây lúa, bắt đầu cúng lúa. Ngày nay, việc trồng lúa vẫn còn, nhưng bà con đã nhận thức được việc được mùa hay mất mùa là do nhiều yếu tố, như là giống, phân bón, cùng nhiều yếu tố khác tác động vào, chứ không phải là do thần linh. Nên dần dà, suy nghĩ mới này cũng tác động vào nền văn hóa rất nhiều. Một vấn đề nữa là ngày nay, rất nhiều làng Khmer đã không còn là làm nghề canh tác lúa nữa. Và không canh tác lúa nữa thì người ta lại bắt đầu sa dân cây lúa, cũng bắt đầu xa dần với nghi lễ cúng lúa. Thạch Nhone: Vâng! Xin được cảm ơn Nhà nghiên cứu văn hóa Đào Thái Sơn rất nhiều vì những chia sẻ vừa rồi.	
9	NHẠC KHMER	PHẦN III: LÀM GÌ ĐỂ GÌN GIỮ VÀ PHÁT HUY MỸ TỤC CÚNG LÚA MỚI	PTV đọc như đọc nhạc hiệu
10	Chào kết	Lek Na: Thưa quý thính giả, để bảo tồn và phát huy có hiệu quả giá trị của các nét đặc trưng văn hóa, không thể không nhắc đến một trong những chủ trương quan trọng đang được Đảng và Nhà nước ta tập trung thực hiện, đó là Chiến lược phát triển công nghiệp Việt Nam đến năm 2025, tầm nhìn đến năm 2035. Đây được kỳ vọng sẽ là một trong những ngành có đóng góp tích cực vào thành tựu phát triển kinh tế - xã hội chung của đất nước.	

		Kim Thay: Mới đây, lần đầu tiên, một hội nghị toàn quốc về phát triển các ngành công nghiệp văn hóa Việt Nam đã được tổ chức vào cuối tháng 12 vừa qua. Phát biểu tại hội nghị, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã một lần nữa nhấn mạnh về nhiệm vụ phát triển công nghiệp văn hóa được nêu trong văn kiện Đại hội lần thứ XIII của Đảng, đó là: "Khẩn trương triển khai phát triển có trọng tâm, trọng điểm ngành công nghiệp văn hoá và dịch vụ văn hoá trên cơ sở xác định và phát huy sức mạnh mềm của văn hoá Việt Nam". Trích phát biểu Cần phát huy tính năng động, sáng tạo, vai trò động lực của doanh nghiệp trong việc thúc đẩy và phát triển các ngành công nghiệp văn hóa; đẩy mạnh kết nối hợp tác cùng phát triển, đổi mới mô hình kinh doanh, tái cấu trúc doanh nghiệp, gắn với chuyển đổi số và đổi mới sáng tạo; chủ động nâng cao năng lực quản trị, chất lượng sản phẩm dịch vụ; xây dựng văn hóa doanh nghiệp, nói không với tiêu cực, đề cao ý thức trách nhiệm với xã hội, với cộng đồng; tham gia bảo vệ môi trường, bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa các dân tộc. Kim Thay: Để cụ thể hóa chiến lược này, thời gian gần đây, tỉnh Tây Ninh đã qua tâm rà soát, lập danh sách các chủ thể có khả năng tham gia vào phát triển công nghiệp văn hóa, để từ đó, có sự quan tâm, đầu tư và định hướng đúng mức. Tỉnh cũng chú trọng tổ chức các buổi tọa đàm, các hội thảo khoa học về bảo tồn và phát triển văn hóa, gắn với phát triển công nghiệp văn hóa. Trong đó, bản sắc văn hóa của người Khmer ở Tây Ninh, cụ thể là các lễ hội đặc trưng riêng có, như lễ cúng lúa mới, đây chính là những chủ thể đầy tiềm năng mà các chuyên gia khuyến cáo tỉnh cần tập trung phát triển. Kim Thay: Liên quan đến vấn đề này, Tiến sĩ Phan Anh Tú - Trưởng Khoa Văn hóa học, Trường Đại học Khoa học - Xã hội và Nhân văn TP.HCM, chuyên gia chuyên nghiên cứu về văn hóa Khmer cho biết:	
--	--	---	--

Trích phát biểu *Đối với Tây Ninh, tôi cho rằng, tỉnh có tiềm năng phát triển văn hóa rất lớn, đó là sự đa dạng trong đặc trưng văn hóa của các tộc người, của tôn giáo và cảnh quan thiên nhiên. Đối với người đi du lịch, đến với một địa phương, người ta rất muốn biết địa phương đó văn hóa như thế nào, các câu chuyện truyền thuyết của họ ra sao, thì công nghiệp văn hóa là việc tái hiện, xây dựng các câu chuyện này trên sân khấu, trên điện ảnh. Trong thời gian tới, ngoài du lịch tâm linh, du lịch văn hóa sẽ là sản phẩm rất đặc thù của tỉnh Tây Ninh.*

Lek Na: Để làm được điều này, đòi hỏi các cấp, các ngành của tỉnh cần quyết tâm cao hơn, nỗ lực lớn hơn, hành động quyết liệt và hiệu quả hơn nữa. Đó có thể là những tác phẩm điện ảnh có bối cảnh gắn liền với lễ cúng lúa mới; là các chương trình nghệ thuật biểu diễn lấy cảm hứng từ các nghi thức có trong lễ cúng lúa mới; các tour/tuyến du lịch giúp người dân được tìm hiểu, trải nghiệm về những nét đặc trưng của lễ hội độc đáo này. Nếu làm được điều này, tin chắc rằng, lễ cúng lúa mới không chỉ sẽ được quan tâm, bảo vệ và phát huy đúng mức, mà lễ hội này – với tư cách là một sản phẩm của ngành công nghiệp văn hóa – rất có thể sẽ góp phần tích cực vào phát triển du lịch – ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh...

Kim Thay: Song, vấn đề then chốt ở đây lại chính là con người, mà cụ thể hơn, chính là những người dân Khmer tại địa phương. Do đó, tỉnh cần có những giải pháp cụ thể để đẩy mạnh hơn nữa công tác tuyên truyền, giáo dục, để người dân hiểu được nguồn gốc và những giá trị văn hóa sâu sắc từ các lễ hội và các lễ cúng; có như thế, người dân sẽ thêm trân quý và tự nguyện duy trì những nét đẹp văn hóa – vốn được xem là hồn cốt của dân tộc mình.

Kim Thay: Liên quan đến vấn đề này, Nhà nghiên cứu văn hóa Đào Thái Sơn – Một người chuyên nghiên cứu về văn hóa Khmer của tỉnh Tây Ninh chia sẻ:

Trích phát biểu Các làng Khmer phải ý thức và giữ gìn các phong tục truyền đời của tổ tiên để lại, coi đây là một vấn đề văn hóa, một vấn đề giáo dục mang tính thiết yếu, để giáo dục con cái về sau này biết ơn những dạng vật chất đã nuôi sống con người, biết quý trọng lúa gạo vì đây là một trong những thực phẩm chính đối với người con người. Bên cạnh đó, chúng ta phải là kết hợp vấn đề bảo tồn và phát huy di sản dân tộc với phát triển du lịch cho thật tốt, để bà con có nơi để trình diễn lễ cúng này. Và đặc biệt, văn hóa của người Khmer bị ảnh hưởng rất nhiều bởi các vị A-Cha, cho nên, các làng Khmer cần đưa những người có tri thức, có năng khiếu đến các chùa để được các sư giảng dạy và học tập những nghi lễ văn hóa, những phong tục truyền đời, để duy trì những phong tục đó trong làng mình, có như vậy mới không thể mai một.

Kim Thay: Tiến sĩ Phan Anh Tú chia sẻ thêm:

Trích phát biểu Khi đến với một làng Khmer thì họ thường có điệu múa chào mừng, một số làng thì có sân khấu hóa tái hiện lại các câu chuyện văn hóa về lễ hội... tất cả những thứ đó, chúng ta thấy rõ ràng là họ cũng có xu hướng làm công nghiệp văn hóa, bắt kịp được nhu cầu của thị trường du lịch, mặc dù họ chưa hiểu công nghiệp văn hóa là gì.

Kim Thay: Nguyễn Nam Giang – Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Tây Ninh cho biết:

Trích phát biểu Riêng đối với văn hóa của người đồng bào dân tộc thiểu số nói chung, đồng bào Khmer nói riêng, chúng tôi sẽ chú trọng việc phát huy giá trị của các già làng, người có uy tín trong cộng đồng, rồi các sư sãi các chùa trong việc giữ gìn, phát huy các giá trị văn hóa. Cùng với đó, tỉnh cũng sẽ có những cơ chế, chính sách ưu đãi để kêu gọi các nhà đầu tư cùng hợp tác, khai thác các nhóm ngành công nghiệp văn hóa trên địa bàn tỉnh.

		Lek Na: Có thể thấy, phát triển các ngành công nghiệp văn hóa – suy cho cùng là tổng thể những giải pháp để góp phần phát triển kinh tế gắn với phát triển văn hóa. Lấy văn hóa để phát triển kinh tế và lấy kinh tế để bảo tồn, phát triển văn hóa. Do đó, nếu chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa được quan tâm thực hiện có hiệu quả, tin chắc rằng, không chỉ riêng lễ cúng lúa mới của người Khmer Tây Ninh mà còn nhiều, rất nhiều những nét đẹp văn hóa khác đang bên bờ bị mai một sẽ được bảo tồn và phục dựng kịp thời. Lek Na: Trong chương trình hôm nay, khi hòa mình vào không gian văn hóa cúng lúa mới theo lệ cũ, chúng ta càng thấy trách nhiệm không chỉ gìn giữ, bảo tồn những nét đẹp đặc sắc này mà còn phải giải được bài toán phát triển kinh tế gắn với những giá trị văn hóa lâu đời. Kim Thay: Đến đây, thời lượng dành cho chương trình “Phát thanh tiếng Khmer” của Đài PTTH Tây Ninh kỳ này cũng đã hết. Cảm ơn sự chú ý quan tâm theo dõi của quý thính giả và bà con. Xin chào và hẹn gặp lại trong các số phát sóng tiếp theo. <i>(Tiếng đàn ngũ âm vui tươi)</i>	
--	--	---	--

BGD DUYỆT

PHÒNG THỜI SỰ

THƯ KÝ BIÊN TẬP

KỊCH BẢN

Võ Văn Quý

Dương Nguyễn Vũ Hải

Nguyễn Cẩm Nam

Lâm Sơn Vương

បទនិពន្ធចូលរួម
មហោស្រពសម្លេងផ្សាយ វិទ្យុជាតិឆ្នាំ ២០២៤

ចំណងជើង: ពិធីបុណ្យសែនផ្កាស្រូវតាមទម្លាប់ចាស់

ប្រភេទ: កម្មវិធីវិទ្យុភាសាជាតិ

ពេលវេលា: ៣០ នាទី

អនុវត្ត: Son Vrong – Cẩm Nam - Chan Nê – Kim Thay

Link: Fpt500/Thoi su/Cam Nam/Le hoi cung lua

លេខ រៀង	ខ្លឹមសារសំខាន់	ខ្លឹមសារលម្អិត	ចំណាំ
1	សញ្ញាតត្រី		
2	Intro	សម្រង់ពីសំឡេងរកន្លែងប្រារព្ធពិធីបុណ្យ៖ - សម្លេង ភ្លេង ស្ត្រ... - សម្លេងបន់ស្រន់ ឬងស្ងួង របស់ចាស់ភូមិ៖ «ឱព្រលឹងព្រះមេអើយនៅវាលឯស្រែ សូមអញ្ជើញអស់លោកមកតាមយើងខ្ញុំទៅ កន្លែងដែលមានផ្ទះធំទ្រន់ខ្ពស់ កុំស្នាក់នៅទីនេះទៀតអី ព្រោះខ្លាចសត្វកណ្តុរ និង សត្វស្លាបស៊ីវាទៅកន្លែងផ្សេង... - សំឡេងសូត្រធម៌... - សំឡេងនៃពិធីបុណ្យ ...	សំឡេងរកន្លែង ប្រារព្ធពិធី បុណ្យ

		Lek Na: ប្រិយមិត្តកំពុងស្តាប់សំឡេងដ៏ពិសេសដែលមានតែក្នុងពិធីបុណ្យសែន ផ្កាស្រូវរបស់ជនជាតិខ្មែរនៅភូមិ Tan Trung B ឃុំ Tan Hung ស្រុក Tan Chau។ មូលហេតុដែលសំឡេងពិសេសទាំងនេះ គឺដោយសារតែមិនមែនប្រជាជនខ្មែរណា ក៏ សុទ្ធតែស្គាល់សំឡេងទាំងនេះទេ និងពិធីបុណ្យនេះទេ។ ទៅតាមពេលវេលា ទន្ទឹមនឹង ការវិវឌ្ឍន៍នៃវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា និងជីវភាព ពិធីសាសនា ជំនឿ និងទំនៀម ទម្លាប់ជាច្រើនរបស់ប្រជាជនបានបាត់បង់បន្តិចម្តងៗ។ ហើយពិធីបុណ្យសែនផ្កា ស្រូវរបស់ជនជាតិខ្មែរនៅខេត្តតែនិញ ដែលជាពិធីបុណ្យវិសេសវិសាល បង្កប់ដោយ វប្បធម៌កសិកម្មរបស់ជនជាតិខ្មែរតាំងពីបុរាណមក ក៏ប្រឈមនឹងការបាត់បង់ដែរ ខណៈដែលភូមិស្រុកប្រជាជនខ្មែរមួយចំនួននៅតែរក្សាពិធីបុណ្យនេះដដែល អាច រាប់នៅតែចុងម្រាមដៃប៉ុណ្ណោះ។ Kim Thay: សួស្តីប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ជាទីមេត្រី ខ្ញុំគឺ គឹម ថៃ។ Lek Na: ខ្ញុំគឺ លក្ខណា Kim Thay: យើងខ្ញុំនឹងអមដំណើរអស់លោកអ្នករយៈពេល 30 នាទីនៃកម្មវិធីវិទ្យុ ខ្មែរថ្ងៃនេះ កម្មវិធីនេះកំពុងផ្សាយតាមរលកធាតុអាកាស FM 103.1 MHz របស់ ស្ថានីយ៍វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ Tay Ninh ក្រោមប្រធានបទ "ពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវថ្មីតាម ទម្លាប់ចាស់"។ Lek Na: បងគឹម ថៃ គឺជាជនជាតិខ្មែរមួយមានដើមកំណើតនៅត្រាវិញ ជាស្រុក ដែលមានជនជាតិភាគតិចរស់នៅច្រើន ខ្ញុំសុំសួរបងថា ពេលឮសំឡេងអម្បាញ់ម៉ា ញនេះ តើបងគឹម ថៃ ធ្លាប់ស្គាល់ឬទេ? Kim Thay: និយាយតាមត្រង់ចុះ ប្រជាជនខ្មែរនៅស្រុកត្រាវិញស្រុក កំណើតរបស់ គឹម ថៃ មានប្រពៃណីធ្វើពិធីច្រើនណាស់ ប៉ុន្តែបើស្តាប់ដោយយកចិត្តទុកដាក់ ចំពោះការពាក្យបន់ស្រន់សែនព្រេនរបស់ព្រះសង្ឃក្នុងវាំងអ្នកនួងមកនេះ វាពិតជា ប្លែកបន្តិច។	
--	--	---	--

		Lek Na: ដូច្នេះហើយ ថ្ងៃនេះ លក្ខណៈ នឹងសុំពីង បង ចាន់ នេន - អ្នក និពន្ធកម្ម វិធីវិវឌ្ឍន៍នីយ៍ឡូនិងទូរទស្សន៍តែនិញ ហើយក៏ជាអ្នកស្រុកនឹងរៀបរាប់អត្ថប្បត្តិ បាយព័ត៌មានលម្អិតអំពីពិធីបុណ្យដ៏ពិសេសនេះជូនបង គឺម ថាយ និងប្រិយមិត្ត អ្នកស្តាប់ទាំងអស់! Lek Na: ជាដំបូង យើង នឹងសិក្សាបន្តិចអំពីដំណើរការដាំដុះកសិកម្មរបស់ប្រជា ពលរដ្ឋខ្មែរក្នុងមូលដ្ឋាន និងមូលហេតុអ្វីបានជាប្រជាពលរដ្ឋធ្វើពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ នេះ។ ខ្ញុំសូមអញ្ជើញបង គឺម ថៃ និងប្រិយមិត្តស្តាប់ និងស្វែងយល់ទាំងអស់គ្នាឡូវ នេះចា!	
3	ចម្រៀង	ភាគទី ១: មុខរបរបរដាំស្រូវ និងពិធីបុណ្យសែនផ្កាស្រូវថ្មី របស់ជនជាតិខ្មែរ	
4	ឧទ្ទេសនាមអំពីពិធី ផ្កាស្រូវថ្មី។	<i>(សំឡេងកសិករធ្វើស្រែ សំឡេងត្រាក់ទ័រ និងសំឡេងអ្នកច្រូតស្រូវសប្បាយ)</i> ក៏ដូចជាអ្នកស្រុកផ្សេងទៀតនៅតំបន់ដីសណ្តែង តាំងពីបុរាណកាលមក បុព្វ បុរសខ្មែរនៅតំបន់ភាគខាងត្បូងបានផ្សារភ្ជាប់ជាមួយមុខរបរបរដាំដុះស្រូវស្បូវ។ ការដាំស្រូវមិនមែនជាការងាយស្រួលនោះទេ ជាពិសេសនៅសម័យដើម ដែល កសិកម្មមិនទាន់មានការអភិវឌ្ឍន៍ ដំណាំច្រើនតែពីងផ្អែកលើធម្មជាតិ។ ដូច្នេះ ហើយទើបប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានពិធីបុណ្យច្រើនដើម្បីប្រារព្ធក្រោយពេលច្រូតកាត់ ស្រូវរួច។ ព្រោះសម្រាប់ពួកគាត់ ការប្រមូលផលល្អ គឺជាមហាគុណធំធេងប្រទានពរ ជ័យពីព្រះពុទ្ធ និងការការពារពីដូនតារបស់ពួកគេ គ្រប់ជំនាន់។ <i>(កថាខណ្ឌនេះបង្ហាញជានិទានរឿងឡើងវិញ)</i>	

5	រឿងព្រេង ពិធីបណ្យ ផ្កាស្រូវថ្មី	Chau Nuth: រឿងព្រេងខ្មែរបានរៀបរាប់ថា កាលពីអតីតកាល នៅពេលដែល មនុស្សមិនចេះធ្វើស្រែចំការ ព្រះមេបានដុះដោយខ្លួនឯង ហើយហើរទៅផ្ទះប្រជាជន នៅភូមិ/ស្រុក រាល់ពេលដែលគ្រាប់ពូជទុំ។ ហើយរាល់ពេលដែលគ្រាប់ស្រូវហោះហើរទៅ ផ្ទះ ឆ្នួលដី និងរបស់របរផ្សេងៗដូចជាស្មៅ និងសំរាមកំហើរទៅតាមដែរ ដែលធ្វើឲ្យ មនុស្សក្នុងផ្ទះរមាស់ និងមិនស្រួល។ ចាប់ពីពេលនោះមក ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងភូមិស្រុក គ្រប់ៗគ្នាជេរប្រទេច ខ្លះថែមទាំងប្រើអំបោសដេញព្រះមេចេញពីផ្ទះ។ ពីទង្វើមើល គុណនឹងពាក្យសំដីព្រហ្មនោះ យូរៗទៅព្រះមេកាន់តែខឹង ហើយសួរថា ៖ ចាប់ពី ពេលនេះតទៅ បើមនុស្សកាត់កាត់កព្រះមេ ក៏ព្រះមេនឹងមិនត្រឡប់មកចូលផ្ទះ វិញឡើយ។ ដូច្នេះហើយព្រះមេលែងដុះដោយខ្លួនឯង ហើយលែងហើរទៅផ្ទះដោយខ្លួន ឯងដូចមុនទៀត ។ ដោយសារតែគ្រោះឡឺក្សកាន់តែរីករាលដាល ប្រជាជននៅភូមិ/ស្រុកកំពុង ត្អូញត្អែរគ្រប់ទីកន្លែង។ ផ្លាស់ទីដោយព្រះថោងរ៉ានី - ព្រះផែនដី - បន្ទាប់មកគាត់ បានប្រាប់ប្រជាជននៅក្នុងភូមិ / ស្រុកក្នុងសុបិនថាប្រសិនបើអ្នកចង់បានព្រះមេ គឺនាំយក Preas Me ដែលនៅសល់នៅក្នុងផ្ទះហើយធ្វើទៅជាមួយ Preas Tho Ra Ni ។ ប្រជាជនស្តាប់ហើយធ្វើតាម។ រៀងរាល់ថ្ងៃ និងរៀងរាល់ខែ ព្រះមានផ្កា និងបង្កើត គ្រាប់ពូជ។ គ្រប់គ្នានៅភូមិ/សង្កមសប្បាយចិត្ត ហើយបានបបួលគ្នាទៅស្រែដើម្បី ច្រូតស្រូវយកមកវិញ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក គ្រប់ក្រុមគ្រួសារបានសន្សំស្រូវព្រះមេ ដែលប្រមូលផល ដំបូងបានបន្តិចបន្តួច ហើយនាំយកទៅទុកនៅទីធ្លាខាងមុខដើម្បីធ្វើពិធីថ្លែង អំណរគុណដល់ព្រះដែលបានជួយមនុស្សមានស្រូវសម្រាប់បរិភោគ។ ម្យ៉ាងទៀត សូម ប្អូនស្តង់ដល់រដូវបង្កបង្កើនផលថ្មី ដែលនឹងនាំមកនូវភ្លៀងធ្លាក់ និងខ្យល់កន្ត្រាក់ និងការប្រមូលផលកាន់តែច្រើនឡើងៗ។	
---	------------------------------------	---	--

		ភាគទី ២៖ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនៅតែនិព្វានក្បាលក្នុងនៃការបុណ្យផ្កាស្រូវថ្មី	
5	ឧទ្ទេសនាមអំពីពិធីផ្កាស្រូវថ្មី។	Lek Na: ចាសប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ ទើបតែបានដឹងថាហេតុអ្វីបានជាមានទម្លាប់បុណ្យផ្កាស្រូវ។ Kim Thay: ដូច្នេះហើយ ដើម្បីឲ្យប្រិយមិត្តអាចស្រមៃបានថា ពិធីសែនផ្កាស្រូវនេះ មានលក្ខណៈបែបណានោះ ខ្ញុំសូមអញ្ជើញបងស្រី ចាន់ នេន អ្នកចងក្រងកម្មវិធី នៃស្ថានីយ៍វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ តែនិព្វ មកចូលរួមក្នុងពិធីសែនផ្កាស្រូវរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ នៅឃុំគីហ៊ឹង ស្រុក Tan Chau ខេត្ត Tay Ninh ។ សូមអញ្ជើញបងស្រី ចាន់ នេន បាត។ Chan Nèn ប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ជាទីមេត្រី! Chan Nèn បច្ចុប្បន្នកំពុងមានវត្តមាននៅស្រែនៅភូមិ តិនទ្រុង ឃុំគីហ៊ឹង ខេត្ត Tay Ninh ។ ស្ថិតនៅជើងភ្នំបាដែន ពេញមួយឆ្នាំ វាត្រូវបានចិញ្ចឹមដោយទឹកត្រជាក់ហូរចុះពីភ្នំ។ ឆ្នាំនេះដោយសារពរជ័យ ពីព្រះអាទិទេព្យនិងដូនតា សកម្មភាពធ្វើស្រែចម្ការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមូលដ្ឋានប្រព្រឹត្តទៅដោយល្អ។ បច្ចុប្បន្នប្រជាពលរដ្ឋមានការរំភើបចិត្តយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការប្រមូលផលស្រូវរដូវដែលបានទាំងរដូវវស្សា និងគម្លើសមរម្យ។ (សំឡេងរតេះ មមាញឹក សំឡេងរាលស្រែ សំឡេងខ្យល់...) ពីក្រុងតែនិព្វ ដើរតាមផ្លូវជាតិលេខ 22B ជិតដល់ស្រុកតិនចូរ ហួសពីភ្នំបាដែន បត់ទៅផ្លូវក្រាលកៅស៊ូជុំវិញជើងភ្នំ បន្តធ្វើដំណើរមួយកំណត់ ខ្លីតាមភូមិលំនៅឋានតូចមួយ ដែលមានប្រជាជនរស់នៅជាជនជាតិវៀតណាម និងខ្មែរ រស់នៅជាមួយគ្នា - គឺទៅដល់រាលស្រែដ៏ធំល្វីងល្វើយ ដែលប្រជាជនក្នុងតំបន់ធ្លាប់ហៅថា រាលស្រែ ខ្យល់(ឬហៅម្យ៉ាងទៀតថា ភូមិស្តរ)។ មូលហេតុនៃឈ្មោះនេះគឺដោយសារតែភ្នំ	

		ពីរគឺភ្នំបាដែន និងភ្នំកុង ហើយប្រឈមនឹងខ្យល់ ដូច្នេះហើយកន្លែងនេះតែងតែមានខ្យល់បក់ខ្លាំង ក្រអូបក្លិនស្រូវ។ ជាភាសាខ្មែរ <i>Khe Dol</i> មានន័យថា ល្អាងខ្យល់។ ស្រស់ត្រកាលគឺដូច្នេះ ប៉ុន្តែជាការសោកស្តាយនោះនៅក្នុងតំបន់ដីនេះមិនមានគម្រោងធារាសាស្ត្រឆ្លងកាត់ទេ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរធ្វើស្រែចំការ ដោយសារទឹកភ្លៀង និងទឹកហូរចេញពីភ្នំ។ នោះក៏ជាមូលហេតុដែលស្រូវដែលប្រមូលផលពីស្រែនេះល្បីដោយសាររសជាតិឆ្ងាញ់ក្រអូប។ ហើយអ្នកស្រុកនៅទីនេះអាចដាំស្រូវបានតែមួយដូវប៉ុណ្ណោះក្នុងមួយឆ្នាំដោយសារតែអីចឹង។ ព្រោះអាចដាំបានតែមួយដូវប៉ុណ្ណោះ ការខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងកម្លាំងកាយចិត្ត និងការប៉ងប្រាថ្នា... ប្រជាជនខ្មែរនៅទីនេះបានត្រឹមតែលះបង់ចំណាយពេលវេលាដើម្បីដំណាំដូវនេះប៉ុណ្ណោះ។ គឺដោយសារតែពឹងផ្អែកលើធម្មជាតិច្រើនពេក ដូច្នេះហើយប្រជាជនខ្មែរនៅទីនេះនៅតែរក្សាទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណីរបស់ខ្លួនយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន រួមទាំងពិធីបុណ្យតាមបែបព្រះពុទ្ធសាសនា និងពិធីបុណ្យប្រពៃណីនានា ដែលផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា។ ជីវភាពកសិកម្មរបស់ប្រជាជនមានតាំងពីយូរយារណាស់មកហើយ ដូចជាពិធីបុណ្យអកអំបុក បុណ្យសែនដូនតា បុណ្យចូលព្រះវស្សាជាដើម ហើយជាពិសេសពិធីបុណ្យពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវឬបុណ្យឡើងក្បាលស្រូវ ។ Chan Nèn: ប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ជាទីមេត្រី យោងតាមការស្រាវជ្រាវរបស់ បាននេន ឆ្នាំនេះដោយសារការប្រមូលផលបានល្អ ដូច្នេះហើយពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក៏កាន់តែឱឡារិកផងដែរ។ ប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ផ្ទះរបស់លោកស្រី ការធីសាធឿន បានក្លាយទៅជាកន្លែងរៀបចំពិធីសែនព្រេនថ្មីសម្រាប់ប្រជាជននៅភូមិ។ តាំងពីព្រលឹមមក ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងភូមិជាច្រើនបានប្រមូលផ្តុំគ្នារៀបចំពិធីសែនព្រេន។ ជាធម្មតាប្រជាជនខ្មែរនៅទីនេះនឹងប្រារព្ធពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ២ថ្ងៃ។ នៅថ្ងៃដំបូង	
--	--	--	--

		បងប្អូនប្រជាជនខ្មែរនឹងធ្វើពិធីសែនព្រេននៅផ្ទះ។ ក្រោយពីច្រូតកាត់ប្រមូលរួចហើយ ស្រូវត្រូវយកមកផ្ទះហើយហាលអោយស្ងួត ទើបដាក់ក្នុងបារី ឬដាក់ក្នុងជង្រ, គ។ បន្ទាប់មកនូវធ្វើពិធីសែនព្រេន។ បន្ទាប់មក ម្ចាស់ផ្ទះរៀបចំគ្រឿងសែនព្រេន មានស្លោរ ក្បាលជ្រូកស្លោរ ផ្លែឈើ នំណែក និងធូប ទៀនដើម្បីសែនព្រេន។ (សំឡេង) នៅថ្ងៃទីពីរ ក្នុងភូមិនឹងជ្រើសរើសផ្ទះមួយដែលមានទីធ្លាធំទូលាយ ដើម្បីធ្វើជាកន្លែងប្រមូលផ្តុំសម្រាប់ពិធីសែនព្រេន។ នៅតាមតំបន់មួយចំនួន កន្លែងដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវជាផ្ទះវប្បធម៌ ឬតាមវត្តអារាម។ លោក Cao Van Uong - អ្នកមានកិត្យានុភាពនៃជនជាតិខ្មែរនៅភូមិ Tan Trung B ឃុំ Tan Hung ស្រុក Tan Chau បានអោយដឹងថា៖ យើងរើសយកកប្បាសល្អ និងគ្រាប់ស្រូវពេញ ហើយយកវាមកផ្ទះ ចងជាបាច់ សម្រាប់កន្លែងទុកស្រូវ ឬកន្ត្រក។ ពេលធ្វើពិធីនោះ យើងយកឧបករណ៍ធ្វើស្រែទាំងអស់ ដូចជា កាំបិត ចប កន្ទេល និងទឹកអប់ មកបាញ់លើស្រូវ (ហៅថា ព្រលឹងស្រូវ) រួចចងខ្សែក្រហម ទៅនឹងឧបករណ៍ទាំងនោះ រួចថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ។ . សូមប្រគេនពរជ័យដល់ក្រុមគ្រួសារ កូនចៅ ចៅទួត អោយជួបតែសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើន គ្មានការខ្វះខាត មានបាយហូបគ្រប់គ្រាន់ ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។ នៅថ្ងៃចុងក្រោយនៃពិធីបុណ្យនេះ ប្រជាពលរដ្ឋនឹងនាំយកចង្ហាន់ទាំងអស់ទៅវត្ត ដើម្បីឧទ្ទិសកុសលជូនដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បុព្វការីជន និងអ្នកដែលបានចែកឋានទៅ ហើយប្អូនស្នងសុំឱ្យទទួលបានផលល្អក្នុងឆ្នាំថ្មី និងអាយុជីវភាពពេញបរិបូណ៌។	
6	សំភាសន៍	Chan Nén: ប្រិយមិត្តជាទីមេត្រី ។ហើយ នៅក្បែរ ចាន់ នេន នៅពេលនេះផងដែរ គឺលោក ព្រះតេជគុណការវ៉ានរឿន គង់នៅវត្តស្តុរនៅក្នុងមូលដ្ឋាន។ កុណា សូមជំរាបសួរគ្រូ តើប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ កសិករខ្មែរក្នុងស្រុកទទួលបានលទ្ធផលអ្វីខ្លះ? ឆ្នាំនេះ ប្រជាពលរដ្ឋខ្ញុំប្រមូលផលបានប្រសើរជាងឆ្នាំមុន ដោយសារខ្យល់ និងភ្លៀងកាលពីឆ្នាំ	

		មុន បង្កការខូចខាតច្រើនដល់ដើមស្រូវដែលទុំ ធ្លាក់ស្រុតចុះ ទើបយើងប្រមូលផលមិនច្រើនដូចឆ្នាំនេះ។ - តើពិធីមួយណាសំខាន់ជាងគេក្នុងពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ? បើតាមអាត្មាសង្កេតឃើញក្នុងពិធីសែនព្រេន វត្តដែលសំខាន់ជាងគេគឺអង្គរ អ្នកដឹកស្រូវមកជួបជុំគ្នានៅវត្ត ឬនៅផ្ទះ រួចថ្វាយបង្គំបួងសួង ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋធ្វើស្រែចំការ និងប្រកបរបរកសិកាន់តែល្អប្រសើរ។ និងឧបករណ៍កសិកម្មដូចជា កន្រ្ទក ចប កាំបិត កន្រ្ទក រទេះ ក្របី និងគោ... ថ្វីត្បិតតែសព្វថ្ងៃនេះយើងមានគ្រឿងចក្រទំនើបៗក៏ដោយ ក៏យើងមិនអាចបំភ្លេចឧបករណ៍ចាស់ៗដែលដូនតាយើងធ្លាប់ប្រើដែរ។ Chan Nén: សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះព្រះតេជគុណ វ៉ាន់ រឿន សម្រាប់ការចែករំលែកនាពេលកន្លងមកនេះ។ប្រិយមិត្តជាទីគោរព អាចមើលឃើញថាពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវគឺជាលក្ខណៈវប្បធម៌ដ៏ពិសេសរបស់ជនជាតិខ្មែរនៅខេត្តតែនិញ។ ប៉ុន្តែទោះតាមពេលវេលា លក្ខណៈវប្បធម៌ប្រពៃណីរបស់ជនជាតិខ្មែរនៅខេត្តតែនិញក៏បានរលាយបាត់ទៅ ហើយប្រឈមនឹងការបាត់បង់។ ដូច្នេះហើយ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ និងចាត់វិធានការទាន់ពេលវេលាពីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និងគ្រប់វិស័យ ដើម្បីឱ្យពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវអមដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មស្រូវ របស់បងប្អូនជនជាតិខ្មែរជានិច្ច។	
7	ចាក់ចម្រៀង ។	បទចម្រៀង៖ ច្រូតស្រូវ	

8		Lek Na: ប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់កំពុងតាមដានស្តាប់កម្មវិធីវិទ្យុភាសាខ្មែររបស់ស្ថានីយ៍វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ តែនិញ។ អម្បិញមិញនេះ ប្រិយមិត្តទៀតបានស្តាប់ចង្វាក់បទភ្លេងប្រជាប្រិយខ្មែរបទ ច្រូតស្រូវ កម្មវិធីនេះកំពុងត្រូវបានចាក់ផ្សាយតាមរយៈរលកធាតុអាកាស <i>FM 103.1 MHz</i>។ Kim Thay: សូមអរណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ បងស្រី លក្ខ ណា និងបងស្រី ចាន់ នេន ដែលបានជួយ គឺម ថាយ ស្វែងយល់អំពីពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវរបស់បងប្អូនជនជាតិខ្មែរខេត្តតែនិញ។ យ៉ាងណាមិញ អ្វីដែលធ្វើឲ្យ គឺម ថៃ គិតខ្លាំងបំផុតនៅពេលនេះ គឺពាក្យបីឃ្លា «បាត់បង់បណ្តើរៗ» ពីបង ចាន់ នេន។ ព្រោះថាប្រសិនបើពិធីបុណ្យនេះពិតជាវាលាយបាត់មែននោះ វានឹងមានការខាតបង់យ៉ាងធំធេង មិនត្រឹមតែសម្រាប់ចំពោះបងប្អូនប្រជាជនខ្មែរនៃខេត្ត <i>Tay Ninh</i> ប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងចំពោះវិស័យវប្បធម៌របស់ប្រទេសទាំងមូលផងដែរ។ Lek Na: លក្ខណា ក៏យល់ស្របយ៉ាងខ្លាំងចំពោះការលើកឡើងនេះរបស់បង គឺម ថៃដែរ។ យ៉ាងណាក្តី បញ្ហាចោតសួរថា តើធ្វើដូចម្តេចដើម្បីរក្សា អភិរក្ស និងលើកកម្ពស់តម្លៃវប្បធម៌ពិសេសនៃពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ? ហើយសង្ឃឹមថា ការពិភាក្សាខាងក្រោមរវាងនិពន្ធនាយក <i>Chan Chen</i> និងអ្នកស្រាវជ្រាវ <i>Dao Thai Son</i> គឺជាអ្នកដែលមានការស្រាវជ្រាវជាច្រើនឆ្នាំអំពីវប្បធម៌ <i>Tay Ninh</i> និយាយជារួម និងវប្បធម៌របស់ប្រជាជនខ្មែរនៅតែនិញ និយាយដោយឡែក នឹងជួយយើងខ្លះៗជាមួយ ការណែនាំបន្ថែម។	
8	Talk	Thạch Nhone: សូមជំរាបសួរ បង លក្ខ ណា លោក គឺម ថាយ និងគោរពជំរាបសួរលោក <i>Dao Thai Son</i> អ្នកស្រាវជ្រាវវប្បធម៌។ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការសម្ភាសន៍ សូមអនុញ្ញាតប្រិយមិត្តឲ្យខ្ញុំប្រើភាសា <i>Kinh</i> ហើយបន្ទាប់មកយើងខ្ញុំនឹងបញ្ចូលសម្លេងឡើងវិញ ដល់ប្រិយមិត្តកាន់តែច្បាស់។	

		(Bắt đầu nói bằng tiếng Việt) <i>Xin được chào ông Đào Thái Sơn!</i> សូមជំរាបសួរ អ្នកស្រី ថាចង្ហើន ខ្ញុំសូមជំរាបសួរ ប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ ដែលកំពុងស្តាប់នៅស្ថានីយ៍។ Thạch Nhone: ជំរាបសួរលោក ក្នុងកម្មវិធីផ្សាយថ្ងៃនេះនិយាយអំពីពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ របស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនៅខេត្តតែនិញ។ ក្នុងនាមជាអ្នកស្រាវជ្រាវវប្បធម៌មួយរូប តើក្នុងគំនិតរបស់អ្នកមានអ្វីពិសេសចំពោះពិធីបុណ្យ នេះបើធៀបនឹងពិធីបុណ្យ ផ្សេងៗទៀតរបស់ប្រជាជនខ្មែរ? អ្នកស្រាវជ្រាវវប្បធម៌ Dao Thai Son: និយាយអំពីពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ មិនត្រឹមតែជនជាតិខ្មែរមានពិធីបុណ្យនេះប៉ុណ្ណោះទេ ក៏មានជនជាតិជាច្រើន ជាពិសេសជនជាតិភាគតិចនៅតំបន់ខ្ពង់រាបភាគកណ្តាលក៏មានពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវនេះដែរ។ ប៉ុន្តែនៅពេលមកដល់ប្រជាជនខ្មែរ ពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវនេះត្រូវបានគូបផ្សំជាមួយនឹងអក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយ ហើយបានលើកកម្ពស់មួយកម្រិតទៀត ដែលជាទស្សនវិជ្ជា មិនមែនគ្រាន់តែជាជំនឿធម្មតានោះទេ។ បើធៀបនឹងពិធីបុណ្យផ្សេងៗរបស់ខ្មែរ ពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ ជាពិធីប្រពៃណីសុទ្ធសាធ។ យ៉ាងណាមិញ ក្រៅពីការថ្លែងអំណរគុណដល់ព្រះ និងបុព្វការីជន ចំពោះការប្រសិទ្ធពរជ័យ ដល់ការប្រមូលផល និងផ្ទះសម្បែងដ៏រុងរឿងនោះ ពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវនេះក៏មានចំណុចសំខាន់មួយទៀតផងដែរ ពោលគឺអប់រំយុវជនជំនាន់ក្រោយ ឱ្យចេះដឹងគុណចំពោះអ្នកដែលចាកលោកនេះ ចេះដឹងគុណ ចំពោះវត្ថុធាតុដែលបានទ្រទ្រង់ដល់ពពួកសត្វ និងជាពិសេសត្រូវគោរពធម្មជាតិ មិនធ្វើអាជីវកម្មដីធ្លីដោយមិនរើសអើង។ Thạch Nhone:: ចាស សូមអរគុណលោក។ តាមការស្រាវជ្រាវរបស់ ចាន់ នេន រហូត	
--	--	--	--

		មកដល់ពេលនេះ មានប្រជាជនខ្មែរនៅភាគខាងត្បូងតិចតួចណាស់ ដែលនៅតែរក្សាពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវនេះ។ ហេតុអ្វីបានជាដូច្នេះ? អ្នកស្រាវជ្រាវវប្បធម៌ Dao Thai Son: កាលពីមុន ពេលដែលប្រជាពលរដ្ឋចាប់ផ្តើមធ្វើស្រែចំការ ភាគច្រើនពឹងផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌធម្មជាតិ មិនមែនជាការដាំដុះបែបទំនើបដូចពេលនេះទេ កត្តាធម្មជាតិប៉ះពាល់ធ្វើឱ្យស្រូវមានច្រើនឆ្នាំ មានរដូវល្អ មានឆ្នាំមានរដូវមិនល្អ។ បងប្អូនប្រជាជនគិតថា កត្តាធាតុធម្មជាតិទទួលឥទ្ធិពលពីព្រះអង្គ ហេតុនេះហើយបានជាពួកគេលែងដើមស្រូវ ហើយចាប់ផ្តើមពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ។ សព្វថ្ងៃនេះ ការដាំដុះស្រូវនៅតែមាន ប៉ុន្តែបងប្អូនប្រជាកសិករបានដឹងហើយថា ការប្រមូលផលល្អ ឬអាក្រក់ គឺត្រូវរងឥទ្ធិពលពីកត្តាជាច្រើនដូចជា គ្រាប់ពូជ ដី និងកត្តាជាច្រើនផ្សេងទៀត មិនមែនដោយសារព្រះពិសិដ្ឋទេដូច្នេះបន្តិចម្តងៗ ការគិតថ្មីនេះក៏ជះឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងដល់វប្បធម៌ ហើយក៏ធ្វើឱ្យលំហូរវប្បធម៌ត្រូវបានបាត់បង់ផងដែរ។ បញ្ហាមួយទៀតគឺសព្វថ្ងៃនេះ ភូមិខ្មែរជាច្រើនលែងប្រកបរបរធ្វើស្រែហើយ។ ហើយនៅពេលដែលប្រជាជនលែងធ្វើស្រែ ពួកគាត់ចាប់ផ្តើមបាត់បង់ដំណាំស្រូវបន្តិចម្តងៗ ហើយក៏ចាប់ផ្តើមប្តូរតាមពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវផងដែរ។ Thạch Nhone: ចាស! យើងសូមអរគុណអ្នកស្រាវជ្រាវវប្បធម៌ <i>Dao Thai Son</i> ខ្លាំងណាស់សម្រាប់ការចែករំលែកនាពេលកន្លងមកនេះ។	
9	ចម្រៀងខ្មែរ	ភាគទី៣: តើត្រូវធ្វើអ្វីដើម្បីថែរក្សា និងលើកកម្ពស់ពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវ	

10	សេចក្តីបញ្ចប់	Lek Na: ប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ជាទីគោរព ដើម្បីអភិរក្ស និងលើកតម្កើងតម្លៃនៃលក្ខណៈវប្បធម៌ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព យើងមិនអាចមិននិយាយដល់ នូវគោលនយោបាយសំខាន់មួយដែលបក្ស និងរដ្ឋរបស់យើងកំពុងផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់អនុវត្តនោះគឺ៖ យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មរបស់វៀតណាមដល់ឆ្នាំ ២០២៥ ចក្ខុវិស័យដល់ឆ្នាំ ២០៣៥។ នេះត្រូវបានគេរំពឹងថាជាឧស្សាហកម្មមួយក្នុងចំណោមឧស្សាហកម្មដែលរួមចំណែកជាវិជ្ជមានដល់សមិទ្ធផលនៃការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់ប្រទេសទាំងមូល។ Kim Thay: ថ្មីៗនេះ ជាលើកដំបូង សន្និបាតថ្នាក់ជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌របស់វៀតណាមបានប្រព្រឹត្តទៅនៅចុងខែធ្នូកន្លងមកនេះ។ ថ្លែងមតិក្នុងសន្និបាតនេះ នាយករដ្ឋមន្ត្រី <i>Pham Minh Chinh</i> ជាថ្មីម្តងទៀតបានសង្កត់ធ្ងន់លើភារកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ដែលមានចែងក្នុងឯកសារនៃមហាសន្និបាតបក្សលើកទី ១៣ នោះគឺ៖ "អនុវត្តជាបន្ទាន់នូវការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព"។ ឈរលើមូលដ្ឋាននៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងលើកតម្កើងនៃកម្លាំងទន់នៃវប្បធម៌វៀតណាម។ ចាំបាច់ត្រូវលើកកម្ពស់ថាមវន្ត ភាពច្នៃប្រឌិត និងតួនាទីជំរុញអាជីវកម្មក្នុងការជំរុញ និងអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្មវប្បធម៌។ ជំរុញការតភ្ជាប់ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍន៍ ការច្នៃប្រឌិតគំរូអាជីវកម្ម ការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធអាជីវកម្មឡើងវិញ ដែលត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងការផ្លាស់ប្តូរឌីជីថល និងការច្នៃប្រឌិត។ ការកសាងវប្បធម៌សាជីវកម្ម ការនិយាយថាទេចំពោះភាពអវិជ្ជមាន ការលើកកម្ពស់ស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ចំពោះសង្គម និងសហគមន៍។ ចូលរួមការពារបរិស្ថាន អភិរក្ស និងផ្សព្វផ្សាយអត្តសញ្ញាណវប្បធម៌របស់ជនជាតិ។	
----	---------------	---	--

		Kim Thay: ដើម្បីបញ្ជាក់លម្អិតច្បាស់យុទ្ធសាស្ត្រនេះ នាពេលថ្មីៗនេះ ខេត្ត <i>Tay Ninh</i> បានពិនិត្យ និងចងក្រងបញ្ជីឈ្មោះអង្គភាពដែលមានសមត្ថភាពចូលរួមក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ ផ្ដើមពីនោះមានការចាប់អារម្មណ៍យកចិត្តទុកដាក់ និងការវិនិយោគ និងមានទិសដៅត្រឹមត្រូវ។ ខេត្តក៏ផ្ដោតសំខាន់លើការរៀបចំកិច្ចសន្ទនា និងសិក្ខាសាលាវិទ្យាសាស្ត្រស្តីពីការអភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌ ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌។ ក្នុងចំណោមនោះ អត្តសញ្ញាណវប្បធម៌របស់ជនជាតិខ្មែរនៅខេត្តតៃនិញ ជាពិសេសពិធីបុណ្យសំខាន់ៗ ដូចជាពិធីសែនផ្កាស្រូវជាដើម គឺជាប្រធានបទដ៏មានសក្តានុពល ដែលអ្នកជំនាញណែនាំខេត្តគួរតែយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍។ Kim Thay: ទាក់ទិននឹងបញ្ហានេះ លោកសាស្ត្រាចារ្យ <i>Phan Anh Tu</i> -ប្រធានផ្នែកសិក្សាវប្បធម៌ សាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម និងមនុស្សសាស្ត្រទីក្រុងហូជីមិញ អ្នកជំនាញឯកទេសស្រាវជ្រាវវប្បធម៌ខ្មែរបានអោយដឹង ថា៖ Phan Anh Tu :ចំពោះខេត្ត <i>Tay Ninh</i> ខ្ញុំគិតថាខេត្តមានសក្តានុពលខ្លាំងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌ ដែលជាភាពចម្រុះនៃលក្ខណៈវប្បធម៌របស់ជនជាតិសាសនា និងទេសភាពធម្មជាតិ។ សម្រាប់អ្នកដែលធ្វើដំណើរទៅកាន់តំបន់មួយពួកគេពិតជាចង់ដឹងថា តើវប្បធម៌នៃតំបន់នោះមានលក្ខណៈបែបណា រឿងរ៉ាវនិងរឿងព្រេងរបស់ពួកគេមានលក្ខណៈបែបណា ពេលនោះវិស័យវប្បធម៌គឺជាសកម្មភាពបង្កើតឡើងវិញ និងបង្កើតរឿងទាំងនេះនៅលើឆាក និងក្នុងរោងកុន។ នាពេលខាងមុខ ក្រៅពីទេសចរណ៍ខាងវិញ្ញាណ ទេសចរណ៍វប្បធម៌នឹងក្លាយជាផលិតផលពិសេសរបស់ខេត្ត <i>Tay Ninh</i>។ ជាពិសេស ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌នឹងរួមចំណែកលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ ក៏ដូចជាបង្កើតកម្លាំងសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីប្រែក្លាយទេសចរណ៍ទៅជាសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់។	
--	--	--	--

		Lek Na: ដើម្បីធ្វើដូច្នេះបាន ទាមទារគ្រប់កម្រិត និងគ្រប់វិស័យរបស់ខេត្ត តម្រូវឱ្យមានការប្តេជ្ញាចិត្តកាន់តែខ្លាំង កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងកាន់តែខ្លាំង និង សកម្មភាពកាន់តែខ្លាំងក្លា និងមានប្រសិទ្ធភាព។ លើកកម្ពស់សង្គមភាវូបនីយកម្ម និងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការរុករក និងការច្នៃប្រឌិតទាំងអស់។ ទាំងនេះអាចជា ស្នាដៃភាពយន្តជាមួយនឹងបរិបទដែលទាក់ទងនឹងពិធីបុណ្យសែនផ្កាស្រូវ។ គឺជា រាល់កម្មវិធីកំពុងសំដែងកម្មវិធីសិល្បៈបំផុសដោយពិធីពិធីបុណ្យសែនផ្កាស្រូវ។ ដំណើរការសាងសង់/ផ្លូវធ្វើដំណើរ ជួយប្រជាពលរដ្ឋឱ្យរៀន និងបទពិសោធន៍ពិលក្ខណៈ នៃពិធីបុណ្យសែនសិរីសាលនេះ ក៏ដូចជាជំរុញការផ្សព្វផ្សាយ ពិធីបុណ្យសែនផ្កាស្រូវ។ ដែលទាក់ទងនឹងផលិតផលសិប្បកម្ម...ប្រសិនបើយើងអាចធ្វើដូចនេះបាន យើង មានទំនុកចិត្តថា ពិធីបុណ្យសែនផ្កាស្រូវនេះ មិនត្រឹមតែត្រូវបានថែរក្សា ការពារ និងផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងត្រឹមត្រូវប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែពិធីបុណ្យនេះ ដែលជាផលិតផលនៃ ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ មានតម្លៃខ្លាំងណាស់ ទេសចរណ៍ - វិស័យសេដ្ឋកិច្ចដ៏សំខាន់ របស់ខេត្ត ក៏ដូចជាការរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ <i>GDP</i> របស់ខេត្ត។ Kim Thay: ទន្ទឹមនឹងនោះ បញ្ហាសំខាន់នៅទីនេះ គឺប្រជាពលរដ្ឋ ហើយជាកសិករ នោះ គឺប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរក្នុងមូលដ្ឋាន។ ដូច្នេះខេត្តចាំបាច់ត្រូវមានដំណោះស្រាយ ជាក់លាក់ ដើម្បីជំរុញការយោសាស និងអប់រំបន្ថែមទៀត ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋយល់ ដឹងអំពីប្រភពដើម និងតម្លៃវប្បធម៌ដ៏ស៊ីជម្រៅនៃពិធីបុណ្យ និងពិធីសែនព្រេន ផ្សេងទៀត; ធ្វើដូច្នេះបានទើប ប្រជាជននឹងស្រឡាញ់កាន់តែច្រើន និងស្ម័គ្រចិត្ត រក្សាភាពស្រស់ស្អាតវប្បធម៌ - ដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាជាព្រលឹងនៃជាតិរបស់ខ្លួន។ Kim Thay: ទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ អ្នកស្រាវជ្រាវវប្បធម៌ Dao Thai Son - អ្នក ជំនាញស្រាវជ្រាវវប្បធម៌ខ្មែរខេត្ត Tay Ninh បានចែករំលែកថា: Dao Thai Son : ភូមិខ្មែរត្រូវយល់ដឹង និងថែរក្សាប្រពៃណីទំនៀមទំលាប់ដែលបាន បន្សល់ទុកពីដូនតា ដោយចាត់ទុកនេះជាបញ្ហាវប្បធម៌ ជាបញ្ហាអប់រំសំខាន់មួយ	
--	--	---	--

		ដើម្បីអប់រំកូនចៅឱ្យចេះដឹងគុណនៅថ្ងៃវត្តអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងដែលបានចិញ្ចឹមបីបាច់ ចេះគោរពនិងអោយតម្លៃស្រូវ អង្ករ។ ព្រោះនេះជាអាហារសំខាន់មួយសម្រាប់ចិញ្ចឹម មនុស្សរូបម្យ៉ាងទៀត យើងត្រូវតែរួមបញ្ចូលគ្នានូវបញ្ហាអភិរក្ស និងលើកស្ទួយ បេតិកភណ្ឌជាតិ ជាមួយនឹងការអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍ឱ្យបានល្អ ដើម្បីឱ្យប្រជា ពលរដ្ឋមានទឹកនៃ្លងធ្វើពិធីបុណ្យនេះ។ ហើយជាពិសេសនោះ វប្បធម៌ខ្មែរត្រូវបាន ទទួលឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងពីលោក A-Chas ដូច្នេះហើយភូមិខ្មែរត្រូវនាំយកអ្នកចេះដឹង និងទេពកោសល្យមកវត្ត ដើម្បីយកមកបង្ហាត់បង្រៀន និងសិក្សាពីព្រះសង្ឃ ដើម្បី រក្សាទំនៀមទំលាប់ និងទំនៀមទំលាប់ដែលបន្សល់ទុកពីជំនាន់មុន ដើម្បីរក្សា ទំនៀមទំលាប់ទាំងនោះនៅក្នុងភូមិស្រុកយើង។ បានដូច្នេះទើបមិនបាត់បង់។ Kim Thay: សាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត Phan Anh Tu - ប្រធានផ្នែកសិក្សាវប្បធម៌ សាកល វិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម និងមនុស្សសាស្ត្រទីក្រុងហូជីមិញ អ្នកជំនាញឯកទេស ស្រាវជ្រាវវប្បធម៌ខ្មែរ ចែករំលែកបន្ថែម៖ Phan Anh Tu: ពេលមកដល់ភូមិស្រុកខ្មែរ គេតែងតែទទួលស្វាគមន៍ដោយរាប់ អបអរ ភូមិខ្លះមានរៀបចំបង្កើតឡើងវិញនូវរឿងវប្បធម៌អំពីពិធីបុណ្យ... អ្វីៗទាំង អស់នោះ យើងឃើញយ៉ាងច្បាស់ថា ពួកគេក៏មាននិន្នាការធ្វើឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ តាមទាន់ តម្រូវការទីផ្សារទេសចរណ៍ ទោះបីជាពួកគេមិនយល់ថា ឧស្សាហកម្មវប្ប ធម៌នោះគឺជាអ្វី។ Kim Thay: លោក Nguyen Nam Giang អនុប្រធានមន្ទីរវប្បធម៌ កីឡា និង ទេសចរណ៍ Tay Ninh បានឱ្យដឹងថា៖ Nguyen Nam Giang: ចំពោះវប្បធម៌របស់បងប្អូនជនជាតិភាគតិចនិយាយរួម និងបងប្អូនជនជាតិខ្មែរនិយាយដោយឡែក គឺយើងនឹងផ្ដោតលើការលើកកម្ពស់ តម្លៃរបស់ចារ្យភូមិ អ្នក មានកិត្យានុភាពក្នុងសហគមន៍ និងព្រះសង្ឃនៃជនជាតិ	
--	--	--	--

		ផ្សេងៗ ក្នុងវគ្គអាមាមក្នុងការថែរក្សា និងលើកកម្ពស់តម្លៃវប្បធម៌។ ទន្ទឹមនឹងនោះ ខេត្តក៏នឹងមានយន្តការ និងគោលនយោបាយអនុគ្រោះ ដើម្បីអំពាវនាវឱ្យអ្នកវិនិយោគសហការ និងទាញយកក្រុមឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ក្នុងខេត្តផងដែរ។ Lek Na: អាចមើលឃើញថាការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ - បន្ទាប់ពីទាំងអស់គឺជាដំណោះស្រាយសរុបដើម្បីរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចដែលទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌។ ប្រើប្រាស់វប្បធម៌ដើម្បីអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងប្រើប្រាស់សេដ្ឋកិច្ចដើម្បីអភិវឌ្ឍ និងអភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌។ ដូច្នេះហើយ ប្រសិនបើយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មវប្បធម៌ត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនោះ យើងមានជំនឿជាក់ថា មិនត្រឹមតែពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវរបស់ជនជាតិខ្មែរ តែនិញប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងមានភាពស្រស់ស្អាតវប្បធម៌ជាច្រើនផ្សេងទៀតដែលជិតបាត់បង់នោះ នឹងត្រូវបានថែរក្សា និងស្តារឡើងវិញ ទាន់ពេលវេលា។ Lek Na: នៅក្នុងកម្មវិធីថ្ងៃនេះ នៅពេលដែលយើងសម្របខ្លួនទៅក្នុងលំហវប្បធម៌នៃពិធីបុណ្យផ្កាស្រូវតាមទំនៀមទម្លាប់ចាស់ យើងកាន់តែមានទំនួលខុសត្រូវខ្ពស់ មិនត្រឹមតែថែរក្សា និងអភិវឌ្ឍន៍រសាភណភាពប្លែកៗទាំងនេះប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងដោះស្រាយបញ្ហានៃការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចផ្សារភ្ជាប់នាង តម្លៃវប្បធម៌យូរយាមកហើយ។ Kim Thay: មកដល់ពេលនេះ ពេលវេលាសម្រាប់កម្មវិធី "វិទ្យាផ្សាយសម្តែងភាសាខ្មែរ" របស់ស្ថានីយវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ Tay Ninh ក៏បានបញ្ចប់ផងដែរ។ សូមថ្លែងអំណរអរគុណចំពោះការយកចិត្តទុកដាក់តាមដានរបស់ប្រិមិត្តអ្នកស្តាប់និងបងប្អូនជាអ្នកអានរបស់យើង។ យើងខ្ញុំសូមជំរាបលា ហើយជួបគ្នាម្តងទៀតនៅក្នុងការផ្សាយបន្ទាប់ សូមគោរពលា។ (សំឡេងរីករាយនៃឧបករណ៍ភ្លេងពិណពាទ្យ)	
--	--	--	--

BGD DUYỆT

PHÒNG THỜI SỰ

THƯ KÝ BIÊN TẬP

KỊCH BẢN

Võ Văn Quý

Dương Nguyễn Vũ Hải

Nguyễn Cẩm Nam

Lâm Sơn Vương